BÁO CÁO SỬ DỤNG AI CÓ TRÁCH NHIỆM TRONG HỌC TẬP VÀ NGHIÊN CỨU

I. Mở đầu

Trong những năm gần đây, trí tuệ nhân tạo (AI) đã trở thành công cụ hỗ trợ đắc lực trong học tập và nghiên cứu. Các ứng dụng như Chat GPT, Gemini hay Claude giúp người học tìm kiếm thông tin, giải thích kiến thức, xây dựng dàn ý và hỗ trợ chỉnh sửa văn bản. Tuy nhiên, việc sử dụng AI cũng đặt ra nhiều vấn đề liên quan đến đạo đức học thuật như đạo văn, thông tin sai lệch và sự phụ thuộc vào công nghệ.

Vì vậy, mỗi sinh viên cần hiểu cách sử dụng AI một cách minh bạch, có trách nhiệm và tuân thủ các nguyên tắc liêm chính học thuật để AI thực sự trở thành công cụ hỗ trợ thay vì thay thế tư duy của người học.

II. Nghiên cứu chính sách sử dụng AI

Theo định hướng của Đại học Kinh tế - ĐHQG Hà Nội (UEB) và xu hướng chung của các trường đại học Việt Nam, AI được khuyến khích sử dụng trong học tập và nghiên cứu nhưng phải đảm bảo tính minh bạch và trung thực.
Một số nguyên tắc cơ bản bao gồm:

- AI chỉ là công cụ hỗ trợ học tập, không thay thế tư duy của sinh viên.
- Người học phải chịu trách nhiệm về nội dung cuối cùng.
- Cần kiểm chứng thông tin từ nhiều nguồn khác nhau.
- Không sử dụng AI để gian lận trong kiểm tra hoặc thi cử.
- Khi AI hỗ trợ đáng kể cho bài tập hoặc nghiên cứu cần ghi rõ việc sử dụng AI.
-

Những định hướng này giúp sinh viên khai thác hiệu quả AI đồng thời bảo đảm chất lượng học thuật và tính trung thực trong quá trình học tập.

III. Thực hiện nhiệm vụ học tập với sự hỗ trợ của AI

Nhiệm vụ: Viết bài luận với chủ đề: “Tác động của kinh tế xanh đến sự phát triển bền vững ở Việt Nam.”

1. Prompt đã sử dụng

Prompt 1: “Hãy đóng vai giảng viên đại học chuyên ngành Kinh tế phát triển. Hãy lập dàn ý chi tiết cho bài luận về "Tác động của kinh tế xanh đến sự phát triển bền vững ở Việt Nam", gồm phần mở đầu, thực trạng, lợi ích, khó khăn và giải pháp.”

Prompt 2: “Hãy gợi ý các ví dụ thực tế tại Việt Nam về chuyển đổi năng lượng, phát triển năng lượng tái tạo và kinh tế tuần hoàn để minh họa cho bài luận.”

2. Đầu ra của AI

AI đã đề xuất các nội dung sau:
Khái niệm: Kinh tế xanh là mô hình phát triển gắn với tăng trưởng kinh tế và bảo vệ môi trường.

Lợi ích:

- Giảm phát thải khí nhà kính
- Khuyến khích sử dụng năng lượng sạch.
- Tạo thêm việc làm xanh.
- Nâng cao chất lượng cuộc sống.

Khó khăn:

- Chi phí đầu tư ban đầu lớn.
- Thiếu nguồn nhân lực chất lượng cao.
- Công nghệ còn hạn chế.
- Nhận thức của doanh nghiệp chưa đồng đều.

Giải pháp:

- Hoàn thiện chính sách hỗ trợ.
- Phát triển nguồn nhân lực.
- Khuyến khích đổi mới công nghệ.
- Tăng cường hợp tác quốc tế.

3. Cách đánh giá, chỉnh sửa và tích hợp đầu ra AI

Sau khi nhận nội dung từ AI, em đã kiểm tra lại thông tin bằng các tài liệu chính thống của Bộ Tài nguyên và Môi trường cùng các bài báo khoa học. Một số ví dụ chưa phù hợp đã được thay thế bằng các trường hợp thực tế tại Việt Nam như điện gió ngoài khơi, điện mặt trời và mô hình kinh tế tuần hoàn trong doanh nghiệp.

Ngoài ra, em chỉnh sửa lại cách diễn đạt để phù hợp với phong cách viết học thuật, bổ sung số liệu minh họa và sắp xếp các ý theo trình tự logic trước khi hoàn thành bài luận.

4. Trích dẫn việc sử dụng AI

Bài báo cáo này có sử dụng ChatGPT để hỗ trợ xây dựng dàn ý, gợi ý nội dung và ví dụ minh họa. Tất cả thông tin sau đó đều được người thực hiện kiểm tra, chỉnh sửa và chịu trách nhiệm đối với sản phẩm cuối cùng.

IV. Phân tích các vấn đề đạo đức

1. Ranh giới giữa hỗ trợ hợp lý và gian lận học thuật

AI giúp sinh viên xây dựng ý tưởng, giải thích kiến thức và chỉnh sửa văn bản. Tuy nhiên, việc sao chép toàn bộ nội dung do AI tạo ra rồi nộp như sản phẩm cá nhân là hành vi gian lận học thuật. Người học cần chủ động phân tích, tổng hợp và diễn đạt bằng hiểu biết của mình.

2. Quyền sở hữu trí tuệ và trích dẫn

Nội dung do AI tạo ra có thể chịu ảnh hưởng từ nhiều nguồn dữ liệu khác nhau. Vì vậy, người học cần kiểm chứng thông tin, trích dẫn đầy đủ các tài liệu tham khảo và ghi rõ khi AI được sử dụng để hỗ trợ quá trình thực hiện bài tập.

3. Tác động đến quá trình học tập và phát triển kỹ năng

AI giúp tiết kiệm thời gian tìm kiếm thông tin và nâng cao hiệu quả học tập. Tuy nhiên, nếu quá phụ thuộc vào AI, sinh viên có thể giảm khả năng tư duy phản biện, kỹ năng viết, kỹ năng phân tích và giải quyết vấn đề. Vì vậy, AI nên được sử dụng như công cụ hỗ trợ thay vì thay thế quá trình học tập.

V. Bộ nguyên tắc cá nhân khi sử dụng AI

1. Chỉ sử dụng AI để hỗ trợ học tập.
2. Luôn kiểm chứng thông tin bằng nguồn đáng tin cậy.
3. Không sao chép nguyên văn nội dung do AI tạo ra.
4. Minh bạch khi AI được sử dụng trong bài tập.
5. Tôn trọng bản quyền và quyền sở hữu trí tuệ.
6. Không chia sẻ dữ liệu cá nhân hoặc thông tin nhạy cảm lên AI.
7. Luôn kết hợp AI với tư duy và đánh giá của bản thân.

VI. Nội dung infographic

Chủ đề: “Sử dụng AI có trách nhiệm trong học tập và nghiên cứu”

Nội dung chính:

- AI là công cụ hỗ trợ, không thay thế người học.
- Kiểm chứng thông tin trước khi sử dụng.
- Không đạo văn hoặc gian lận học thuật.
- Trích dẫn minh bạch khi có sử dụng AI.
- Bảo vệ dữ liệu cá nhân.
- Kết hợp AI với tư duy phản biện.
- Chịu trách nhiệm với sản phẩm cuối cùng.

VII. Kết luận

AI đang mở ra nhiều cơ hội đổi mới trong giáo dục và nghiên cứu, giúp sinh viên tiếp cận tri thức nhanh hơn và nâng cao hiệu quả học tập. Tuy nhiên, việc sử dụng AI cần đi kèm với ý thức trách nhiệm, tính trung thực và khả năng đánh giá thông tin. Khi được sử dụng đúng cách, AI sẽ trở thành công cụ hữu ích giúp sinh viên phát triển năng lực học tập, nghiên cứu và sáng tạo trong thời đại số.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo. *Hướng dẫn ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong giáo dục.*
2. UNESCO (2023). *Guidance for Generative AI in Education and Research.*
3. Đại học Quốc gia Hà Nội. *Quy định về liêm chính học thuật.*
4. Bộ Khoa học và Công nghệ. *Chuyển đổi số và ứng dụng AI trong giáo dục.*